

Azkenean, beti, edukien faltan eta itxaropenetan

Uztailaren 31n amaitu zen *Konekta Zaitetz* programaren lehen ekinaldia. Programa 2000 urteko abenduan hasi zen, hurrengo 25 hilabeteetan 200.000 ordenadoreen erosketara sustatu eta Internet-loturen kopurua bikoizteko asmatan. Lehen 20 hilabeteke balantze objektiboa zera da: 172.732 ordenadore erosi dira eta Internet-lotura bikoiztu baino gehiago. Ondorioz, Euskal Autonomia Erkidegoa da aurrena espainiar estatuaren lotura-zerrendan. Ekintza hau 31,2 milioi € kostatu zaio Eusko Jaurlaritzari dirulaguntzatan eta beste 14,1 milioi €, berriz, aurrezki kutxei.

Internet-erabiltzaileen ehunekoak autonomiaka. Lehen zortziak

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2002**
Euskal Erkidegoa	%2,5	%4,5	%6,5	%14,0	%25,1	%27,7	%29,3
Katalunia	%4,8	%8,2	%11,5	%18,6	%26,6	%26,6	%26,7
Madril	%3,9	%5,7	%9,7	%16,3	%23,4	%24,0	%25,6
Errioxa	%4,0	%5,0	%7,2	%17,3	%24,3	%22,6	%24,9
Balearrak	%4,3	%5,2	%6,6	%13,7	%21,9	%21,5	%23,2
Kantabria	%1,2	%4,1	%6,1	%9,3	%19,1	%21,6	%22,8
Kanariak	%1,9	%4,7	%6,2	%11,7	%19,1	%21,7	%22,7
Asturias	%3,4	%3,9	%5,3	%10,7	%22,7	%23,3	%22,2
Nafarroa	%4,0	%5,5	%5,6	%13,8	%17,3	%16,1	%19,4

EGMren datuak

*2002ko otsaila-martxo

**2002ko maiatza

Ekimen honen arrakastak begi-bistakoa dirudien arren, ez da falta izan kontrakorik sumatu duenik eta egitasmoa epe aurretik amaitu beharra programak izan omen duen porrotari leporatu dionik. Egia guztiz bestelakoa da, ordea, *Konekta Zaitetz*-en lehen ekinaldia arrakas-

taren arrakastaz ito baita, alegia: aurrezki kutxek subentzioak moztea erabaki zuten 2001eko Gabonetan, gogotan zuten baino diru gehiago gastatzen ari zirelako, eta Jaur-laritzari, berriz, uste baino lehenago amaitu zaio aurrekontua, aurrezki kutxen partea ere bere gain hartzea erabaki zuelako. Programa eztabaidagarria izan daiteke baina bere gizarte-arrakasta ez.

Konekta Zaitetz-en bigarren ekinaldiak bi adar izango ditu. Bata, hamar langiletik beherako enpresa txikiei zuzendua eta bestea, adinez, hezkuntza urriz edo lanik ezaz Interneten sartzeko ordenadorea ezezagun egiten zaienei egokitua. Lehen adarrekoiei Internetdun ordenadoren erosketa eta webgunea erraztuko zaie batez ere eta bigarrenekoiei, aldiz, telebistaren bitarteko sistema alternatiboren bat eskainiko. Besteak beste, atzeratu samar gera daitezkeen gizarte-eremuetan informazio-teknologia berrien erabilpena suspertzea da helburua. Eta, suspertzekoan, teknologia samurrik ez ezik, eduki aproposak ere behar izango dira. Internet «errazeen» edukia da giltza.

Informazio Gizartea Europan: 2002-2005

Etxean ekipamenduaz jabetzen edo ari garen bitartean, «La Sociedad de la Información en Europa: Presente y perspectivas» deritzan azterketa argitaratu berri du Telefonikak (Madrilen, 2002ko ekainean). Bi parte biltzen ditu ikerketa honek. Batetik, egungo egoera zertan den jasotzen duen sondeoa eta, bestetik, lehen munduko 650 inguru adituren artean (%1 eskas euskaldunak) etorkizun hurbilari (2002-2005) buruz egindako inkestaren emaitza.

Sektorearen irizpide ofiziala osatzen duten adituon ustez, teknologia berriekiko ekimena enpresek lideratuko dute. Nekez ulertuko da Interneten balio erantsiaz baliatuko ez den ekintza ekonomikorik, eta egokitze honek sekulako eragina izango du enpresen barne-antolaketan.

Administrazio Publikoek erabateko zeresana izango dute tokian tokiko Informazio Gizartearen sustapenean, Europako sozialdemokrazietan ez ezik baita Estatu Batuak

bezalako tradizio liberaletan ere. Zelako gobernu-ekimena halako gizarte-erantzuna izango omen da.

Teknologia berrien onuraz atzenen baliatuko direnak hiritarrak izango dira. Adituon iritziz, etxebaitango erabilerera geldoa izango da eta emeki sartuko, Internet astialdirako alternatiba bilakatzen den heinean.

Adituok ez dute bizimodu-aldaketa nabarmenik itxaroro. Telebista gutxixeago ikusiko da, saretikako informazio-eskabidea gehituz. Lan-ordutegia ez da orain bezain zehatza izango, lanordu gehiago egingo bada ere. Ez omen du ematen aberastasuna gero eta hobeto banatuko denik eta daitekeena giza-harremanen kalitatea murriztea.

Teknologiaz, berriz, ordenadore pertsonalak jarraituko du lehen sarbidea izaten eta berebiziko goraldia izango du hirugarren belaunaldiko telefono mugikorrak. Edukigintza-arloak behingoz arrakastarik izango badu, azpiegiturak hobetu beharko dira oro har eta banda zabala bereziki. Edukia da giltza.

Informazio Gizartearen «Ziutate Berria»

Ofizialtasunaren ortodoxiatik ihes egin nahirik eta San Agustinen «Civitate Dei» erreferentziatzat hartuz, Andoni Alonso eta Iñaki Arzo bikoteak *La Nueva Ciudad de Dios* izenburupeko saiakera argitaratu du (Ediciones Siruela, Madril, 2002). Emaitza laburtu beharraren beharrez, hona hainbat zutabe telegrama gisa:

- Egileon ustez Informazio Gizartea etorri da baina orain arteko azterketak kanpotik egin dira. Ordua da fenomeno barrutik ikertzeko. Ondorioz, genero beritzat jotzen duten «zibersaiakeraren» garaia da.

- Besterik uste arren, ziberkultura ez omen da nola-baiteko progresuaren abangoardia, iraganarekin topo egin nahi duen jirabira baizik. Alegia, ez dira informatika, Internet eta adimen artifiziala ziberkultura erakarri duten teknologia, alderantziz baizik: Mendebaldeko tradizioa

(hermetismoa) da teknologia berri horiek ezinbestez sortarazi dituen.

- «Civitate Dei» agustindarrak lehen erlijio-utopia eta ziutate espirituala iragarri zituen neurrian (Jerusalem zerutiarra vs Babilonia gaiztoa), egileok Babilonia erreala aldarrikatu nahi dute Jainko berrizat proposatzen zaigun errealtate birtualaren aurka.

- Egileon ustez, bestelako baliorik ezak utzi duen hutsunea betetzera dator teknologia. Paradisua promesten duen magia edo erlijio teknologikoa salatu nahi dute.

- Tekno-erlijio honek badu bere ziberrinperioa (Internet), mitoak (izate digitala), apostoluak (Nicholas Negroponte), aita santua (Bill Gates), komunitateak (saretar-teak), proselitismoa (nealfabetizazio digitala), testu sagaratuak (hizketa berezia), *lingua franca* (ingelesa), hiritarren nortasun agiria (e-maila), galtzada erro m a t a r r a k (banda zabala), santuak (guru ezagunak), herejeak (Linux), etab.

- Ondorioz, egileok Troiako Zaldiarena egin nahi lukete sistema barrutik erasotzeko: nagusitzen ari den kritikarik eza salatu, pentsamendu bakarra hautsi eta «Ziberratenas-ko» intelektual eta hiritar libreei dei egin buru-belarri altxa daitezen. Edukia da giltza.

Zazpigarren Artea gero eta indartsuago

Telebistaren sorrera eta zabalkundearekin batera ez zen falta izan zinemaren hondamendia iragarri zuen komunikazio-aditurik. Hipotesi hura logikaren jabe genuen: telebista gehiago eta merkeago eskaintzeko jaioa zen, jendea nekez aterako zen gehiago kalera, zinema-ekoizpena takilaren diru-sorrerarik gabe geratuko zen eta, finantziabiderik ezean, zinema-munduak ez zuen etorkizunik izango. Baina, logikaren logikaz, ezer ez da uste bezala gertatu.

Besterik uste izan arren, gaur egun telebista bera da zinema-industriaren sustatzailerik handienetakoa. Telebista-programazioa zinema-eskaintzaz baliatzen da, antena-eskubideak zinema-ekoizpenaren finantziazio-iturri

garrantzitsu dira, telebista-pase batek zinema-areto guztiek baino ikusle gehiago lortzen du, telebistari esker zinematografia-kultura sekula baino handiagoa da eta zinema-historia inoiz baino ezagunagoa. Eta, hau guztia gutxi bailitzan, inoiz baino jende gehiago doa zinemara.

SGAEk (Sociedad General de Autores de España) egin berri duen ikerketaren arabera, zinemaren osasuna gero eta hobea da espainiar merkatuan. Batetik, zinema-aretoen kopurua %53 gehitu da 1998tik 2001era bitarteko lau urteetan.

Zinema-aretoen kopurua

Aldi beretsuan, zinema-aretoetara doazen ikusleen kopurua %39 hazi da eta diru-sarrerak, berriz, %84 gehitu.

Ikusleak sarrera eta dirutan

Urteak	1996	2000	2001
Filmeen diru sarrerak	332 milioi €	512 milioi €	610 milioi €
Filmeen ikusleak	104.200.000	129.155.831	145.000.000

Gainera, espainiar zinema-kontsumoaren egoera dezentente ona da nonbait, Europako estatuen zerrendan bigarren agertzen baita biztanle eta urteko saltzen diren sarren arabera. Espainiar estatu barruan, berriz, Euskal Autonomia Erkidegoa (3) eta Nafarroa (4) dira zinema-kontsumorik gehien dutenak, Madril (1) eta Kataluniaren (2) ondotik.

Zinemara joan ohi direnen sarritasuna Europan. Saldutako sarrerak biztanle eta urteko

Kontsumo-hazkuntza honek estrukturala ematen du gainera, azken urteotan merkatuan areagotu den multizinema-formula arrakastatsua suertatzen ari denez gero, sei pantailatik gorako zinema-aretoetan biltzen baita gehienbat ikusleagoa.

Pantailak zinemako	Ikusleak	Zinema komertzial kopurua
1 - 2	%15,3	418
3 - 5	%19,4	170
6 - 8	%26,7	132
9 - 10	%17,3	52
+ 10	%21,3	50

Telebista zinemaren kaltetan nagusituko zela segurtatu zen bezalaxe, esan ere esan izan da Informazio Gizarteak ez diola zinemari batere mesederik erakarriko, etxe baitan sareaz zorabiatu geratu ohi den internauta tipo bakarti samarra delakoan. Datuek, ordea, besterik aditzera ematen dute: internauten artean hamarretik bederatzizinemara joan ohi dira eta %24,31 gutxienik astean behin gainera.

Euskal ikus-entzunezkoen Liburu Zuria

Zazpigarren Artearen loraldi honek nekez ezkutaraz ditzaake bi datu larri: europarrak garen aldetik, pantailetan azaltzen diren hamar filmetatik zortzi iparramerikarrak dira; euskaldunak garenez gero, berriz, euskal zinemagintzak azken hogei urteotako unerik urriena bizi du (aurten, lehen aldiz, ez bide da batere filmik errodatuko). Lehen arazoa ez dugu guk konponduko. Kontua zera da, ordea, bigarrena konpontzeko gauza izango ote gara?

Umorerik galduko ez badugu, ikus-entzunezkoen panorama honelatsu da: sektorerik izan bada baina inork ez daki zehatz-mehatz non hasten den eta non amaitzen. Segurutzat arazoa ez da ekoiztetxerik eza, gehiegi direla baizik. Gehiegi, txikiegi eta elkarrekin konpondu ezinda. Sektorea ez da bere burua barrutik konpontzeko gauza baina Administrazio Publikoari kontuak eskatzen dizkio sektorea kanpotik ez ordenatzeagatik. Hori bai, lau urtetik behin edo, Administrazio Publikoak sektorearen azterketa egin ohi du, hurrengo azterketara arte besterik gabe ahazteko. Sektoreak diru gehiago eskatzen dio Kultura Sailari, honek esaten du bere diru guztiak ETBk daramatzala eta ETBk erantzuten du gizarteak audientziaren arabera neurtzen duela bere egitekoa. Eta, gauzak honela, azken moda zera da: konponbidea industrietatik etorriko dela, Industria Sailak Kulturakoak baino diru gehiago duelakoan. Gobernu ezberdinetakoak ote?

Auskalo konponbiderik izango ote den baina udazken honetan hainbat gauza berri gertatu dira. Batetik, IBAIA ekoiztetxe elkarteak zatitu eta EPE (Euskal Produktore Elkarteak) sortu da Angel Amigoren inguruan. Bestetik, Lehendakariak berak agindu du Eusko Legebiltzarrean «transferentzia gauzatzen ez den bitartean, zinemagintzari laguntzeko programa berezi bat jarriko duela abian Kultura Sailean legegintzaldi honetan zehar». Eta, horrez gainera, lehen aldiz Industria Sailak parte hartuko du, Kultura Saila eta ETBekin batera, Eusko Jaurlaritzak egingo duen Liburu Zurian.

Geroak esango du zer aterako den baina, bitartean, inork ez luke ahaztu behar Europako Batasunaren arabe-

ra, enpresa-egiturak sustatzea Industriari dagokiola, edukiak suspertzea Kulturari eta (gure kasuan) abantaila fiskalak Diputazioei. Horrez gainera ezinbestekoa izango da sektoreak bere burua behingoz birmoldatzea, digitaltzea eta edukiez arduratzea.

Aldi berean ez litzateke kaltegarri izango gure historiari hurbila gogoraraztea, denok faltan sentitzen baititugu lehen Eusko Jaurlaritzak duela ia hogeitun urte indarrean jami zituen tresna «xume» bezain praktikoak: antena-eskubideak, produkziarako dirulaguntzak, Euskal Mediaren ekarria eta Institutuaren promesa.

Ez al genituen bada euskal telekomunikabideak euskal edukiak lantzeko nahi?